

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 110/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť R. P., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Zboru väzenskej a justičnej stráže v B., zastúpeného advokátom JUDr. O. M., B., ktorou namietal porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Malackách sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Nto 50/02 z 2. júla 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním zo 17. júla 2002 doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. júla 2002, označeným ako „Ústavná sťažnosť“, požaduje R. P., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Zboru väzenskej a justičnej stráže v B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpený advokátom JUDr. O. M., B., vydanie nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že Okresný súd v Malackách (ďalej len „okresný súd“) uznesením o predĺžení väzby sťažovateľa sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 a Krajský súd v Bratislave (ďalej len

„krajský súd“) uznesením sp. zn. 4 Nto 50/02 z 2. júla 2002 o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20. mája 2002 porušili jeho základnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ uvádza, že uznesením okresného súdu sp. zn. Ntp 432/01 z 23. novembra 2001 bol vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, a to na základe vzneseného obvinenia pre trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Jeho sťažnosť proti vzatiu do väzby bola krajským súdom zamietnutá uznesením sp. zn. 6 Nto 319/01 z 8. januára 2002. Jeho prvá žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá uznesením okresného súdu sp. zn. Ntp 409/02 z 11. marca 2002 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Nto 23/02 z 9. apríla 2002. Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 sa rozhodlo o predĺžení trvania väzby do 21. septembra 2002. Druhá žiadosť o prepustenie z väzby bola zamietnutá uznesením okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20. mája 2002 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Nto 50/02 z 2. júla 2002.

Sťažovateľ je toho názoru, že jeho základné slobody podľa ústavy a dohovoru boli porušené uznesením okresného súdu zo 14. mája 2002, ako aj uznesením okresného súdu z 20. mája 2002 v spojení s uznesením krajského súdu z 2. júla 2002. Práve na základe týchto rozhodnutí je i naďalej vo väzbe, a to napriek tomu, že tieto uznesenia sa nezakladajú na konkrétnych skutočnostiach, ktoré by odôvodňovali obavu, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, tak ako to má na mysli ustanovenie § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V uznesení okresného súdu zo 14. mája 2002 sa odôvodňuje pretrvávanie dôvodov kolúznei väzby tým, že je potrebné preveriť obhajobu obvinených a vyžiadať listinné dôkazy od mobilných operátorov a iných inštitúcií. Z odôvodnenia však nijako nevyplýva, že by prepustením sťažovateľa na slobodu mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku.

V uznesení okresného súdu z 20. mája 2002, ktorým sa zamietla druhá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, sa poukazuje na potrebu vykonania vyšetrovacích úkonov, ako aj na to, že so spoluobvinenými H. a L., ktorí sú na slobode, by sa mohol dohovárať o okolnostiach skutku.

V uznesení krajského súdu z 2. júla 2002 sa znova konštatuje potreba vykonania ďalších vyšetrovacích úkonov a ďalej zhodne s okresným súdom sa konštatuje, že sťažovateľ určité skutočnosti zastieral aj napriek tomu, že doposiaľ vykonanými dôkazmi bol v danom štádiu vyšetrovania usvedčovaný. Podľa názoru sťažovateľa takúto argumentáciu súdu treba považovať za nátlak na neho ako obvineného, ktorý má viesť k tomu, aby sa priznal. Vyslovuje názor, že realizácia obhajobného práva uvádzať okolnosti a dôkazy slúžiace na obhajobu obvineného a vyjadrovať sa ku všetkému, čo sa mu kladie za vinu, nemôže slúžiť ako skutočnosť odôvodňujúca väzbu. Rovnako dôvodom na väzbu nemôže byť skutočnosť, že sťažovateľ spáchanie skutku popiera.

Sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Rp 1/93, ako aj na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 7/00 a III. ÚS 38/01. Ďalej poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva. Napokon zdôrazňuje skutočnosť, že spoluobvineného L. prepustil krajský súd na slobodu, z čoho vyplýva, že zrejme nezistil obavu, že sa obvinený L. dohovoria s obvineným H.

II.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. Ntp 432/01 z 23. novembra 2001 vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s účinnosťou od 21. novembra 2001. Konštatuje sa v ňom, že uznesením vyšetrovateľa Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru v Malackách sp. zn. ČVS: OÚV-545/2001 z 20. novembra 2001 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin nedovoleného prekročenia štátnej hranice podľa § 171a ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Naplnenie dôvodov kolúzneho väzby vidí súd v skutočnosti, že vyšetrovanie je len v začiatkoch a bude potrebné okrem obvinených vypočuť aj viacerých svedkov, pričom ako obvinený je stíhaný aj P. H.,

ktorého sa nepodarilo zadržať a je na slobode. V prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu mohol by sa kontaktovať s H. a spoločne pôsobiť na svedkov v úmysle mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 6 Nto 319/01 z 8. januára 2002 vyplýva, že krajský súd sa vo všetkých podstatných otázkach stotožnil so závermi okresného súdu.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 vyplýva, že okresný súd na návrh okresného prokurátora podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku predĺžil trvanie väzby sťažovateľa do 21. septembra 2002. Podľa názoru okresného súdu napriek intenzívnemu vyšetrovaniu sa nepodarilo ukončiť vyšetrowanie v 6-mesačnej lehote a za účelom previerky obhajoby obvinených bude potrebné vykonať dožiadanie do cudziny, zadovážiť odborné vyjadrenia z Kriministického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave a tiež vyžiadať ďalšie listinné dôkazy najmä od mobilných operátorov a iných inštitúcií.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20. mája 2002 vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu dôvody väzby i naďalej trvajú. Dňa 23. apríla 2002 bol z väzby prepustený spoluobvinený L. a sťažovateľovi bola predĺžená väzba do 21. septembra 2002. Na slobode sa stále nachádza H. Počas vyšetrovania sa konštatovala potreba vyšetrenia ďalších skutočností nasvedčujúcich tomu, že protiprávne konanie sťažovateľa siahalo ďalej, ako bolo doposiaľ zistené, pričom vyšetrovacie úkony siahajú mimo územia Slovenskej republiky. Tieto skutočnosti sťažovateľ doposiaľ zastieral, hoci doposiaľ vykonanými dôkazmi je v miere potrebnej pre dané štádium vyšetrovania usvedčovaný. Preto i naďalej jestvuje odôvodnená obava, že v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu mohol by sa pokúsiť dohovárať so spoluobvinenými, ktorí sú na slobode, prípadne kontaktovať spoluobvineného H., na ktorého bol vydaný príkaz na zatknutie, alebo iným spôsobom mariť dokazovanie.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 Nto 50/02 z 2. júla 2002 vyplýva, že krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20.

mája 2002. Krajský súd konštatuje rovnaké skutočnosti ako okresný súd a navyše uvádza, že z dôkazov získaných prostredníctvom domových prehliadok a záznamov telekomunikačnej prevádzky vyplýva, že sťažovateľ je dôvodne podozrivý z trestného činu, z ktorého je obvinený, pričom je daná potreba vykonať ďalšie nevyhnutné vyšetrovacie úkony smerujúce k ukončeniu vyšetrovania. Táto potreba súvisí s okolnosťou, že protiprávne konanie sťažovateľa siahalo ďalej, a preto aj vyšetrovacie úkony budú smerovať aj mimo územia Slovenskej republiky. Tieto skutočnosti sťažovateľ zastieral, hoci doposiaľ vykonanými dôkazmi bol v danom štádiu vyšetrovania usvedčovaný. Preto aj krajský súd konštatuje dôvodnú obavu z kolúzie.

Na vyžiadanie ústavného súdu doručil právny zástupca sťažovateľa uznesenie okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20. mája 2002 opatrené doložkou právoplatnosti. Z doložky vyplýva, že toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2002.

Na požiadanie ústavného súdu okresný súd listom z 9. septembra 2002 sp. zn. Spr. 2217/02 oznámil, že uznesenie okresného súdu sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 nadobudlo právoplatnosť 14. mája 2002.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Návrh, ktorý je podaný oneskorene, ako aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu.

Uznesenie okresného súdu sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 o predĺžení väzby sťažovateľa, proti ktorému nebola sťažnosť prípustná, nadobudlo právoplatnosť už vydaním uznesenia, teda 14. mája 2002 (§ 140 ods. 1 písm. a) v spojení s ustanovením § 74 ods. 1 Trestného poriadku). Túto skutočnosť potvrdzuje aj list okresného súdu z 9. septembra 2002 sp. zn. Spr. 2217/02. To znamená, že sťažnosť proti tomuto uzneseniu by musela byť podaná najneskôr 14. júla 2002, resp. 15. júla 2002 (14. júla 2002 bola nedeľa), ak by mala byť dodržaná vyššie citovaná zákonná lehota. Sťažnosť zo 17. júla 2002 bola však odovzdaná na poštovú prepravu až 17. júla 2002, teda po uplynutí zákonnej lehoty. Preto treba sťažnosť v časti napádajúcej uznesenie okresného súdu sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002 považovať za oneskorene podanú, čo je dôvodom na jej odmietnutie.

Podľa názoru ústavného súdu zvyšná časť sťažnosti smerujúca proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. Nto 50/02 z 2. júla 2002 o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Ntp 422/02 z 20. mája 2002 je zjavne neopodstatnená.

Sťažovateľ poukazuje na to, že tieto uznesenia, ktorými bol i naďalej ponechaný vo väzbe, sa nezakladajú na konkrétnych skutočnostiach, ktoré by odôvodňovali obavu, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, tak ako to má na mysli ustanovenie § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. V oboch uzneseniach sa poukazuje na potrebu vykonania vyšetrovacích úkonov, ako aj na to, že so spoluobvinenými H. a L., ktorí sú na slobode, by sa mohol dohovárať o okolnostiach skutku. Obe uznesenia napokon zhodne konštatujú aj okolnosť, že sťažovateľ určité skutočnosti zastieral aj napriek tomu, že doposiaľ vykonanými dôkazmi bol v danom štádiu vyšetrovania usvedčovaný, hoci takúto argumentáciu súdu treba považovať za nátlak na neho ako obvineného, ktorý má viesť k tomu, aby sa priznal. Realizácia obhajobného práva nemôže totiž slúžiť ako skutočnosť odôvodňujúca väzbu rovnako ako popieranie trestnej činnosti.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením ods. 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Z platného Trestného poriadku vyplýva, že vziať niekoho do väzby, resp. ponechať niekoho vo väzbe je možné iba za splnenia troch základných podmienok, a to:

1. musí byť vznesené obvinenie zo spáchania niektorého trestného činu (§ 68 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku),
2. musí jestvovať dôvodné podozrenie, že obvinený spáchal trestný čin uvedený v obvinení (§ 68 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) a
3. musí jestvovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 alebo ods. 2 Trestného poriadku.

Pokiaľ má väzba v prípravnom konaní presiahnuť šesť mesiacov, musí byť splnená aj štvrtá podmienka, podľa ktorej prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku).

Sťažovateľ nijako nespochybňuje splnenie prvých dvoch podmienok, lebo nepopiera existenciu uznesenia vyšetrovateľa Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru v Malackách sp. zn. ČVS: OÚV-545/2001 z 20. novembra 2001 o vznesení obvinenia a netvrdí ani, že by doterajšie výsledky vyšetrovania nepoukazovali na podozrenie z toho, že sa sťažovateľ dopustil trestného činu, z ktorého bol obvinený.

Sťažovateľ síce namieta nesplnenie štvrtej podmienky, keďže okresný súd v uznesení sp. zn. Ntp 251/02 zo 14. mája 2002, ktorým podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku predĺžil trvanie väzby sťažovateľa do 21. septembra 2002, sa nijako nevysporiadal s otázkou, či by

jeho prepustením na slobodu mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, avšak toto uznesenie nemôže ústavný súd preskúmať, keďže v tejto časti bola ústavná sťažnosť podaná oneskorene.

Sťažovateľ namieta, že nebola splnená tretia podmienka, lebo podľa jeho názoru nie je daná obava, že v prípade prepustenia na slobodu bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie v zmysle § 67 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Sťažovateľ je toho názoru, že žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by túto obavu odôvodňovali, nejestvujú.

Podľa názoru ústavného súdu úvaha okresného súdu a krajského súdu, ktorá je v oboch uzneseniach v podstate zhodná, vychádza z konkrétnych faktov, je logická, a preto aj celkom legitímna. Žiadne znaky arbitrárnosti nevykazuje.

Ústavný súd nezistil, že by sťažovateľ bol pozbavený slobody inak, ako z dôvodov, spôsobom a na čas ustanovený zákonom, teda v rozpore s citovanými článkami ústavy a dohovoru. Preto v tejto časti ústavný súd považoval sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2002